

CULTURA EMOTIONALĂ A BIBLIOTECARULUI DIN PERSPECTIVA DEZVOLTĂRII PROFESIONALE

Natalia ZAVTUR

Biblioteca Tehnico-științifică UTM

Începând cu a doua jumătate a anilor '90, dezvoltarea profesională a specialiștilor de bibliotecă în Republica Moldova, ca formă și conținut, s-a îmbunătățit sensibil. Prin instituționalizarea formării profesionale continue, pregătirii formatorilor, diversificării acțiunilor de învățare au fost dobândite cunoștințe solide, care, fiind transpuse în

practică, au schimbat situația bibliotecilor, au deschis calea spre modernizare. În același timp, din punctul de vedere al impactului, unele probleme de importanță vitală persistă: profesia bibliotecarului nu este atractivă pentru tineri, numărul utilizatorilor bibliotecilor este în descreștere.

În căutarea soluțiilor, dezvoltarea profesională rămâne a fi oportună în continuare, constituind o sursă credibilă, realistă, decisivă pentru activizarea factorului uman. O nouă orientare, în acest sens, mai ales din perspectiva problemelor nominalizate, poate fi *formarea culturii emoționale* a bibliotecarilor, subiectul nefiind tratat de sine stătător în programele de formare profesională.

Conceptul culturii emoționale este relativ nou, la elaborarea lui participând specialiști din domeniile: psihologie, pedagogie, filozofie, management ș.a. El se regăsește în publicațiile din România și Republica Moldova din ultimii zece ani, în cele din străinătate, mai frecvent, de la mijlocul anilor '90. Adesea se identifică cu conceptul „*inteligența emoțională*”, acesta apărut înainte, evoluând substanțial. Unii teoreticieni însă atribuie „culturii emoționale” un sens mai larg, subliniind că între termenul dat și „inteligența emoțională” există „interacționări pozitive și raport de continuitate” [1].

Pe plan general, cultura emoțională reprezintă capacitatea și abilitățile persoanei de a integra emoțiile în comportament *într-o formă culturalizată* vizavi de recunoașterea emoțiilor proprii și a celor din jur, înțelegerea, utilizarea, reglarea emoțiilor. Beneficiile culturii emoționale sunt multiple: integrare în colectiv, comunicare favorabilă, managementul carierei profesionale, satisfacție în muncă, împăcare cu profesia, adoptarea poziției active de viață, optimismul etc.

Teoria culturii emoționale și a inteligenței emoționale oferă diverse cunoștințe privind: relațiile dintre gândirea rațională și gândirea emoțională, tipologia emoțiilor, pericolele hazardului emoțional, funcțiile, structura, competențele, nivelurile culturii emoționale, coeficientul inteligenței emoționale, valorile emoționale specifice profesiunilor etc. Este științific demonstrat faptul că inteligența emoțională influențează manifestarea persoanei în aceeași măsură ca și inteligența cognitivă (în anumite circumstanțe chiar prevalând).

Important, specialiștii asigură că emoțiile, deși vin cu moștenirea genetică, pe parcursul vieții pot fi modelate. Acesta este un argument

în plus pentru abordarea tematicii culturii emoționale în dezvoltarea profesională. În pedagogie, competențele emoționale sunt clar definite [2].

Din ce motive rezultă opțiunea bibliotecarilor pentru cultura emoțională?

În primul rând, profesia bibliotecarului ține de domeniul culturii, bibliotecile fiind în esență instituții de cultură. Aceasta presupune ca transferul de cultură să se producă integral, incluzând cultura emoțiilor, cultura înțelegerii, cultura limbajului, cultura vorbirii etc.

În al doilea rând, profesia bibliotecarului este o profesie umanistă. Principiul umanismului, prin care omul este recunoscut ca valoare supremă, stă la baza Codului etic al bibliotecarului din Republica Moldova. Profesioniștii de bibliotecă se obligă să promoveze valorile general-umane, dar și să le demonstreze în practică, dezvoltând relații favorabile interacțiunii cu utilizatorii, partenerii, colegii. Acestea din urmă implică neapărat emoționalitatea, fiindcă la nivelul ei se decide dacă relația este binevenită sau nu, dacă este plăcută sau neplăcută, dacă aduce satisfacție sau insatisfacție.

În al treilea rând, profesia bibliotecarului este una de comunicare, dimensiune în cea mai mare măsură dominată de emoții. Se știe, subtextul emoțional este inerent conținutului mesajului, limbajului verbal și nonverbal, ascultării, construcției dialogului, luării deciziei etc. Astfel, are loc nu doar transmiterea ideilor, ci și a emoțiilor. Comunicarea emoțiilor și a sentimentelor facilitează înțelegerea, credibilitatea, interesul pentru soluționarea pozitivă a problemelor. Amplificarea, la etapa actuală, a rolului bibliotecilor ca centre de comunicare sugerează îndeosebi necesitatea posedării artei comunicării, inclusiv la nivel emoțional.

În al patrulea rând, profesia bibliotecarului este caracterizată de predominarea sexului feminin, acesta prezentând emotivitate pronunțată. Calitatea dată are două semnificații: pe de o parte, este benefică, generând o comunicare emoțională; pe de altă parte, există pericolul prevalării reacțiilor emoționale asupra celor raționale, ceea ce poate influența negativ comunicarea. În acest sens, reglarea efectivă a emoțiilor devine o necesitate.

În al cincilea rând, profesia bibliotecarului se confruntă cu serioase provocări emoționale, determinate de: insuficiența resurselor bibliotecilor; concurența informațională; complexitatea lucrului cu utilizatorii,

diferiți ca personalități, cu cerințe mereu în schimbare; motivarea slabă a muncii; condițiile neadecvate de muncă etc. Aceste vulnerabilități creează emoții negative, afectând eficiența profesională.

Formarea culturii emoționale este un proces complex. La nivel de conținuturi, în centrul atenției trebuie plasate competențele emoționale propriu-zise. În același timp, este indispensabilă cunoașterea psihologiei comunicării, a comportamentului uman în organizație. De asemenea, este necesară conștientizarea orientării umanistice a activității de bibliotecă. Pe fundalul interferenței unor asemenea cunoștințe va fi reliefată clar ideea responsabilității bibliotecarilor privind umanizarea relațiilor de comunicare, modelarea, în acest context, a propriului comportament.

Contează formarea deprinderilor practice pentru cultura emoțională. E necesar să fie însușite regulile și tehnicile de depășire a blocajului emoțional, de eliminare a emoțiilor negative, de ascultare corectă, este nevoie de aservitate, de empatie etc.

Efectiv, succesul formării culturii emoționale este determinat de mediul organizațional, îndeosebi prin accentuarea importanței factorului uman vizavi de: declararea valorilor și normelor comportamentale, considerarea calităților umane în evaluarea personalului, motivarea etico-morală a muncii, crearea unui climat psihologic agreabil comunicării. Acești factori stimulează dezvoltarea emoțiilor pozitive.

Cultura emoțională este o modalitate de exteriorizare a profesiei bibliotecarului. Poate imaginea bibliotecii nu este înțeleasă fiindcă e puțin cunoscută? Poate cultura emoțională va da amploare descoperirii în adevăr a ponderii instituției bibliotecare?

Referințe:

1. Perspectiva istorică în definirea culturii emoționale. În: COJOCARU-BOROZAN, M. *Teoria culturii emoționale: studiu monografic asupra cadrelor didactice*. Chișinău: UPS „I.Creangă”, 2010, p. 52.
2. Cultura emoțională. Epistemologia culturii emoționale. În: COJOCARU-BOROZAN, M. *Tehnologia dezvoltării culturii emoționale*. Chișinău: UPS „I.Creangă”, 2012, p. 35.